

Kjære leser.

Vi i ISAAC Norge gleder oss over å kunne dele noen av våre refleksjoner og praksiserfaringer med dere i dette temanummeret om ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon). Det er så mye vi vil fortelle, men sidetallene ble raskt fylt opp. I dette første (av forhåpentligvis flere) temanummer der vi bidrar med innhold, ønsker vi å gi deg som leser en begynnende innføring i ASK. Vi håper du også vil sitte igjen med nye tanker og idéer du kan dra nytte av i din hverdag, og ikke minst – et utvidet og oppdatert vokabular.

For å legge grunnlaget, skriver Eva Kirkeberg – leder av ISAAC Norge, om hva det vil si å være ASK-språklig, og forteller litt om hva vi i ISAAC Norge jobber for. ASK er ikke «bare» for mennesker som ikke snakker med munnen; det kan også være en støtte til hukommelse, til forståelse, til å oppklare og konkretisere abstrakte begreper eller egenskaper ved ulike situasjoner, til å «finne ordene», som støtte til ny læring – for å nevne noe. Dersom du jobber for og med mennesker som til tider kan ha vansker med å gi fullstendig uttrykk for det de tenker og mener, oppfordrer vi deg til å prøve symbolstøtte. Hvordan symboler kan anvendes som støtte til forståelse og egen formidling, kan du lære mer om og få eksempel på i innleggene «Et bilde sier mer enn tusen ord» av undertegnede, og «ASK som ressurs i tilrettelagte avhør av særlige sårbare personer» av Hanne Pauline Jensen.

Det finnes mange ulike kommunikasjonshjelpemidler, men hvordan finne frem til riktig verktøy for den aktuelle personen? Edel Jahr skriver litt om prosessen for å få et egnet hjelpemiddel via Hjelpemiddelsentralen.

Vi i ISAAC Norge opplever til stadighet at kompetanse på ASK er svært varierende, slik at enkeltindividers mulighet til å forstå og bli forstått, ofte er personavhengig. Inger Brokka de Ruiten, løvemamma og varaordfører for SV i Arendal, gir også uttrykk for dette. I intervjuet med gjesteredaktør Solfrid Lie, beskriver hun det som alvorlig og egentlig ganske utrolig at mulighetene hennes sønn og andre som han har til å kommunisere og leve fullverdige liv, er fullstendig opp til tilfeldighetene. Dette til tross for hvordan vi i dagens Norge har livskvalitet, likestilling og menneskerettigheter stående så sentralt på dagsordenen.

Å ha tilgang på språk er avgjørende uavhengig av alder. Informantene i masterprosjektet vedrørende ASK og autismespekterforstyrrelser i barnehagen av Renathe Torp Olsen og Lene Kverme,

forteller om endringer i barnas atferd når ASK-hjelpemiddelet er tilgjengelig, og ikke. De ser at noen av barna blir frustrerte, sinte, gråter eller skriker, mens andre blir inaktive og passive når de ikke får kommunisert ved hjelp av ASK.

Solveig Stavik-Karlsen, Lise Høidahl Bonesmo, Tove Elvheim Johansen og Margrete Burchard Kvarberg deler fra deres arbeidshverdag på Skjetlein videregående skole, og forteller om Tor Arnes «ASK-reise», – en utvikling som har ført til at han selv kunne bli intervjuet av lokalavisa.

Ikke alle ASK-språklige kan selv fortelle sin historie. Innlegget «Ballongjenta» er første del av en større historie, der gjesteredaktør Linn Kirkfjell og kollega Stine Indergård deler sine refleksjoner i møte med en ung kvinne som startet med en ballong som sitt kommunikasjonsmiddel. Fortsettelsen vil følge i senere utgaver av Rapport.

Helt til slutt, vil vi oppfordre dere som nå ble nysgjerrige og ønsker å lære mer om ASK, å melde dere på vår kommende nasjonale konferanse i april 2025; «*Jeg har alltid snakket, men først nå lytter du*», hvor livskvalitet og psykisk helse for ASK-språklige er hovedtema.

God lesing (og vel møtt!)

Linn Kristin Kirkfjell og Solfrid Lie,

GJESTEREDAKTØRER

